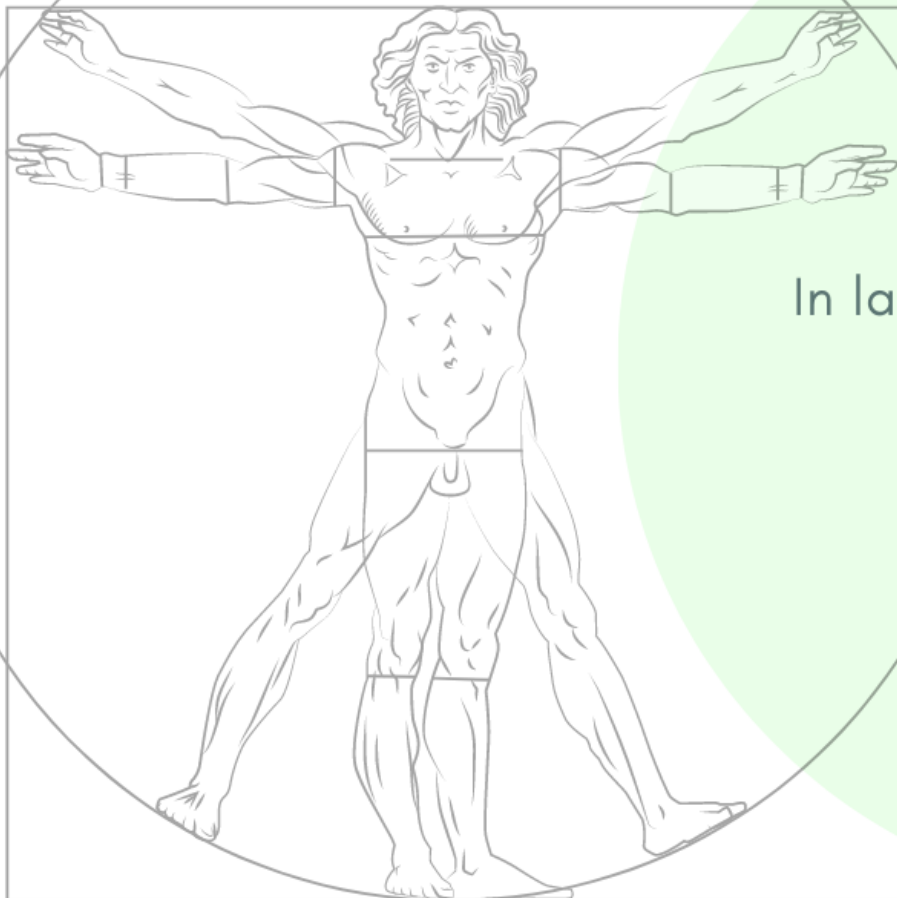

ZOMER UNIVERSITEIT 2023

Staat de mens nog centraal?

In landbouw, voeding en ecologie?

In economie en arbeidsmarkt?

In zorg en gezondheid?

28 - 29 - 30 AUGUSTUS

DEMERSITE HASSELT

ZOMER UNIVERSITEIT 2023

28/08

Prof. Maïka De Keyzer (KU Leuven/ Denktank Minerva), Jo Brouns (Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw), Petra Tas (De Landgenoten)

29/08

Prof. Dr. Valeria Pulignano (KU Leuven), Chris Serroyen (ACV), Koen Hendrix (VKW)

30/08

Dr. Hans Van Dartel (NL), Nancy Bleys (LSB², OCMW), Nadja Vananroye (WGK)

WWW.BEWEGING.NET/ZOMERUNIVERSITEIT

De Sociale Implicaties van de Platformeconomie voor Werk en Werkgelegenheid

Valeria Pulignano
Professor CESO – KU Leuven

This Presentation is part of a REsPecTMe project that has received funding from the European Research Council (ERC) under the European Union's Horizon 2020 research and innovation program (Grant agreement No. 833577)

<https://soc.kuleuven.be/ceso/wo/erlm/respectme> & FWO

Agenda

- ❑ Arbeidsplatform: Feiten & Cijfers
- ❑ Sociale Implicaties:
 - ❑ Organisatie van het Werk & Sociale Bescherming, Job Kwaliteit & Onbetaalde Arbeid
- ❑ Reflecties voor Instellingen van Arbeidsverhoudingen
 - ❑ Stem van Werknemers door Vertegenwoordiging, Collectieve Onderhandelingen & Organiseren van Arbeid

Arbeidsplatforms

Platformen zijn digitale netwerken die op een algoritmische manier transactie van arbeid coördineren

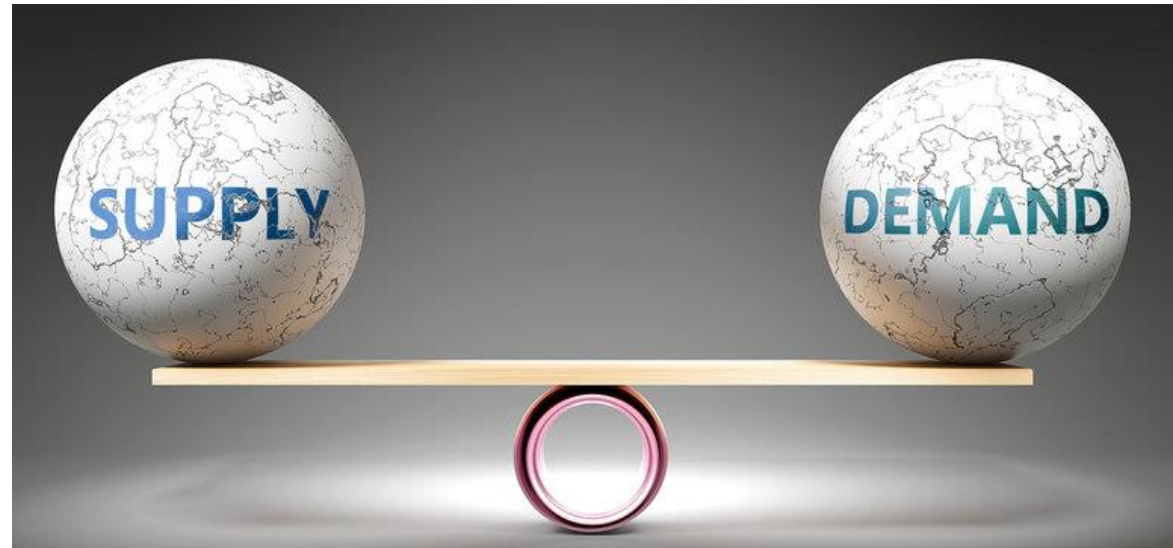
Arbeidsplatforms en Werk

□ Ambivalenties in Arbeidsvoorwaarden:

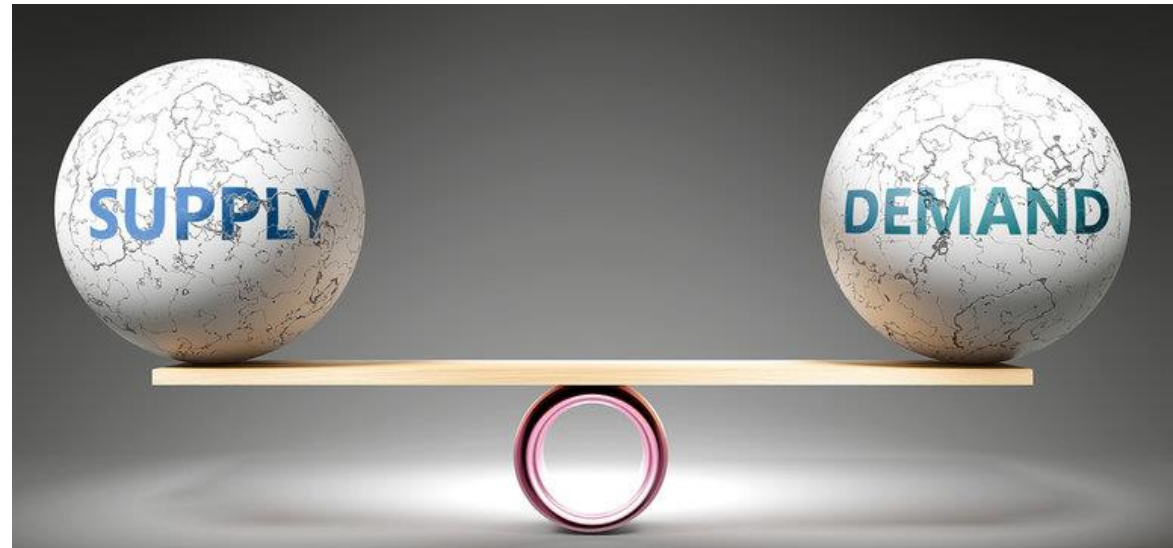
- Verhogen van arbeidsparticipatie van specifieke groepen (vb. Jongeren, NEET, Oudere werknemers...);
- Versoepeling van arbeidsvoorwaarden, vertegenwoordiging en sociale bescherming voor zelfstandige contractanten → flexibel aanbod van arbeidsdiensten → onbetaalde arbeid;

Arbeidsplatforms en Werk

Arbeidsplatforms en Werk

Arbeidsplatforms en Werk

- ❑ De werkgever geeft de platformwerkers geen instructies in de traditionele zin;
- ❑ De beloning wordt doorgaans per taak betaald in plaats van als loon of salaris;
 - ❑ Het werk kan op meer dan één platform plaatsvinden;
 - ❑ Variabele werkuren;
- ❑ Weinig of geen sociale bescherming of zekerheid;
- ❑ Geen duidelijke loopbaanontwikkelingen;

WORK OBLIGATIONS

COLLEEM Enquête (2020) omvat bijna 39,000 internetgebruikers in 16 lidstaten:

→ 1.4% doet platformwerk als hun hoofdtaak, terwijl nog eens 10% dit op verschillende niveaus van intensiteit en frequentie doet naast andere activiteiten;

ETUI studie op 'internet werk' in 14 EU landen met 34,626 respondent (18–65 aged): 17% doet 'internet werk'; uniforme ontwikkeling van dit soort werk in die landen

Platformwerkers zijn zij die 50% of meer van hun inkomen via platforms verdienen en/of meer dan 20 uur per week via platforms werken:

shutterstock.com · 1413392699

Gemiddeld ongeveer 2% van de volwassen populatie in Europa

- Jonge man, met een hoger onderwijsdiploma, wellicht met gezin en kinderen;
- Vrouwen nemen proportioneel af naarmate de intensiteit van platformwerk toeneemt;
- Minder jaren arbeidsmarktervaring dan de gemiddelde werknemer.

shutterstock.com • 1413392699

9% van de bevolking in Nederland en het Verenigd Koninkrijk en 22% van de bevolking in Italië heeft al eens wat werk gedaan op arbeidplatforms

9% van de bevolking in Nederland en het Verenigd Koninkrijk en 22% van de bevolking in Italië heeft al eens wat werk gedaan op arbeidplatforms

België “de platformeconomie blijft een relatief klein fenomeen” (Lenaerts, 2019)

→ ING enquête uitgevoerd in 2015 onder 14,829 individuen in 15 landen, waaronder België, waar de enquête 1,030 respondenten omvatte. (ING International Survey, 2015).

9% van de bevolking in Nederland en het Verenigd Koninkrijk en 22% van de bevolking in Italië heeft al eens wat werk gedaan op arbeidplatforms

België “de platformeconomie blijft een relatief klein fenomeen” (Lenaerts, 2019)

- ING enquête uitgevoerd in 2015 onder 14,829 individuen in 15 landen, waaronder België, waar de enquête 1,030 respondenten omvatte. (ING International Survey, 2015).
- StatsBel DataLab (2022) 84.000 mensen het afgelopen jaar minstens een uur voor digitale platformen werkten, dit is slechts 1,1% van de 15-64-jarigen
 - aandeel van het inkomen: 25,7% haalde afgelopen maand geen inkomen uit de platformen, 45,2% minder dan een kwart van hun totale inkomen.

Arbeidplatforms en de Organisatie van Werk

- ❑ Reorganisatie van werk en productieprocessen:
 - ❑ 'Loskoppeling van taken' (*unbundling*)
 - ❑ Verdieping van de arbeidsverdeling → Taakspecialisatie → productiviteit verhogen
 - ❑ Verbeteren van Normatieve en Technische Controle

Arbeidsplatforms & de Organisatie van Werk

Arbeidsplatforms en de Organisatie van Werk

Taakspecialisatie en loskoppeling van taken; het samenbrengen van verschillende groepen gebruikers (producenten en klanten) en het mogelijk maken van uitwisselingen tussen heb op een ongekeerde schaal en met steeds grotere snelheid

Arbeidplatforms en de Organisatie van Werk

Sociale Bescherming, Job Kwaliteit & Onbetaalde Arbeid

- ❑ Platformen ontbinden jobs die zijn ingebed in organisatiestructuren:
 - ❑ Welvaart & inkomensbescherming;
 - ❑ Verschuiving van verantwoordelijkheid ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden;
 - ❑ Gebrek aan sociale rechten, waaronder sociale bescherming via collectieve onderhandelingen en welvaart (sociale zekerheid; gezondheids- en veiligheidsregelgeving)

Sociale Bescherming, Job Kwaliteit & Onbetaalde Arbeid

- ❑ Platformen ontbinden jobs die zijn ingebed in organisatiestructuren:
 - ❑ Welvaart & inkomensbescherming;
 - ❑ Verschuiving van verantwoordelijkheid ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden;
 - ❑ Gebrek aan sociale rechten, waaronder sociale bescherming via collectieve onderhandelingen en welvaart (sociale zekerheid; gezondheids- en veiligheidsregelgeving)
 - ❑ Machtsongelijkheid: afwezigheid van contractuele verplichtingen & vrijheid van ontslag ('hire-fire')

Sociale Bescherming, Job Kwaliteit & Onbetaalde Arbeid

- ❑ Platformen ontbinden jobs die zijn ingebed in organisatiestructuren:
 - ❑ Welvaart & inkomensbescherming;
 - ❑ Verschuiving van verantwoordelijkheid ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden;
 - ❑ Gebrek aan sociale rechten, waaronder sociale bescherming via collectieve onderhandelingen en welvaart (sociale zekerheid; gezondheids- en veiligheidsregelgeving)
 - ❑ Machtsongelijkheid: afwezigheid van contractuele verplichtingen & vrijheid van ontslag ('hire-fire')

- ❑ Precair werk → Onzekerheid → Onbetaalde arbeid → Ongelijkheid in de markt tussen 'real' en 'fake' zelfstandig statuut mensen

Onbetaalde arbeid

Onbetaalde arbeid is “de tijd of inspanning (‘effort-bargaining’) van een werknemer of/en ‘gerelateerd ‘asset’ buiten de vaste uren en uurtarieven van een SER” (Pulignano & Morgan, 2021) waardoor Moore and Newsome (2018:489) oproepen om “onbetaald werk als een dimensie van precair werk” op te nemen

Core Typology	Vormen van Onbetaalde Arbeid
Time-based	Wachttijd; Zoeken naar werk en sollicitaties; trainingstijd; communicatie met klanten; werkintensivering en –extensivering; onbetaalde verplichte pauzes; reizen van, naar en tijdens het werk & tussen diensten; extra taken voor goede recensies; platformprofiel aanmaken
Not time-based	Afspraken en betaling voor de werkplek; aanschaf en onderhoud van uitrustingsstukken; betaling van platformvaluta/vergoeding; tarieven verlagen om concurrerend te blijven; geen sociale bescherming bij informeel werk

Pulignano V., Grimshaw D., Domecka M., Vermeerbergen L. (2023) "Why Does Unpaid Labour Vary Among Digital Labour Platforms? Exploring Socio-Technical Platform Regimes of Worker Autonomy", *Human Relations*, <https://doi.org/10.1177/00187267231179901>

Pulignano V., Piasna A., Domecka M., Muszyński K., Vermeerbergen L. (2021) *Does it Pay to Work? Unpaid Labour in the Platform Economy*, ETUI Policy Brief

Pulignano V. & Mara' C. (2021) *Unpaid Labour in the Platform Economy*, Solidar Report

Pulignano V. et al. (2021-2022) *Platform Work in Belgium*, FAIR

Platforms, Sectoren & Landen

	België	Frankrijk	Nederland	Italië	Polen
Voedselbezorging (food-delivery)	Deliveroo Just Eat/Takeaway	Deliveroo Just Eat/Takeaway	Deliveroo Just Eat/ Takeaway	Glovo Mymenu	Glovo
Crowdwork/ Freelancing	Upwork Jellow	Upwork Malt	Upwork Jellow	Upwork AddLance	Upwork
Zorgdiensten	Yoopies Top Help/Aide au Top	Yoopies Top Help/Aide au Top			

Platforms, Sectoren & Landen

	België	Frankrijk	Nederland	Italië	Polen
Voedselbezorging (food-delivery)	Deliveroo Just Eat/Takeaway	Deliveroo Just Eat/Takeaway	Deliveroo Just Eat/ Takeaway	Glovo Mymenu	Glovo
Crowdwork/ Freelancing	Upwork Jellow	Upwork Malt	Upwork Jellow	Upwork AddLance	Upwork
Zorgdiensten	Yoopies Top Help/Aide au Top	Yoopies Top Help/Aide au Top			

Onzekerheid door Betaald/(Onbetaald) Werk

- ❑ **Deliveroo** wordt geïdentificeerd als contractant en is onderworpen aan de Belgische wetgeving
 - ❑ Zelfstandigen/ student zelfstandigen/ peer-to-peer werknemers
 - ❑ Werknemer nemen verantwoordelijkheid op zich voor het huren, inkomen en werkuren → 'piece rate' system
 - ❑ Deliveroo stelt dat het niet verplicht is om arbeiders te voorzien van bestellingen

Gebrek aan bestellingen → geen werkuren & inkom → onzekerheid

- ❑ **Takeaway:** contracten via uitzendbureau (ook nu meer direct maar dagelijks contracten)/ studentencontracten/ werknemerscontracten waarbij het platform is geïdentificeerd als contractant (of werkgevers) en onderworpen is aan het Belgische recht

2-3 shiften (1 shift 3 uur gewoonlijk) per dag/week → onzekerheid

Dagelijks contracten (ook via uitzendbureau) met implicatie over uren van werk en inkomen → onzekerheid

Onzekerheid door Betaald/(Onbetaald) Werk

- ❑ **Deliveroo** wordt geïdentificeerd als contractant en is onderworpen aan de Belgische wetgeving
 - ❑ Zelfstandigen/ student zelfstandigen/ peer-to-peer werknemers
 - ❑ Werknemer nemen verantwoordelijkheid op zich voor het huren, inkomen en werkuren → 'piece rate' system
 - ❑ Deliveroo stelt dat het niet verplicht is om arbeiders te voorzien van bestellingen

Gebrek aan bestellingen → geen werkuren & inkom → onzekerheid

Gebrek aan bestellingen → wachturen → onbetaalde arbeid

- ❑ **Takeaway:** contracten via uitzendbureau (nu meer direct maar dagelijks contracten)/ studentencontracten/ werknemerscontracten waarbij het platform is geïdentificeerd als contractant (of werkgever) en onderworpen is aan het Belgische recht

2-3 shiften (1 shift 3 uur gewoonlijk) per dag/week → onzekerheid

Dagelijks contracten (ook via uitzendbureau) met implicatie over uren van werk en inkomen → onzekerheid

Reputatie bepaalt of opdrachten worden gegeven → onbetaalde arbeid (extra uren & werkintensivering)

Onbetaalde Arbeid in Platforms voor Voedselbezorging

Vormen van onbetaalde arbeid		Deliveroo	Takeaway	
Time-based 	Reserveringstijd om toegang te krijgen tot werk: tweewekelijkse tijdslotreserving + doorlopende app-controle voor last-minute vrije slots			
	Wachttijd om toegang te krijgen tot bestellingen + om maaltijden op te halen bij restaurants + bij klanten aan de deur	x		
	Wachttijd voor probleemoplossing vanwege het inefficiënte/geautomatiseerde ondersteuningssysteem van platforms	x		
	Zoektijd in geval van verkeerd adres, gesloten restaurant, etc.	x		
	Extra tijd wanneer de laatste bestelling het laatst betaalde uur overschrijdt of enkel betaald per minuut			x
	Reistijd: van en naar het werk	x		x
	Werkintensivering			x
	Verplichte onbetaalde pauzes tussen shiften			x
Not time-based	Fietsonderhoud	x		
	Werkuitrusting en uitrusting betalen			

Onbetaalde Arbeid in Platforms voor Voedselbezorging

Vormen van onbetaalde arbeid		Deliveroo	Takeaway	
Time-based	Reserveringstijd om toegang te krijgen tot werk: tweewekelijkse tijdslotreserving + doorlopende app-controle voor last-minute vrije slots			
	 Wachttijd om toegang te krijgen tot bestellingen + om maaltijden op te halen bij restaurants + bij klanten aan de deur	x		
	Wachttijd voor probleemoplossing vanwege het inefficiënte/geautomatiseerde ondersteuningssysteem van platforms	x		
	Zoektijd in geval van verkeerd adres, gesloten restaurant, etc.	x		
	 Extra tijd wanneer de laatste bestelling het laatst betaalde uur overschrijdt of enkel betaald per minuut			x
	Reistijd: van en naar het werk	x	x	
	Werkintensivering		x	
	Verplichte onbetaalde pauzes tussen shiften		x	
Not time-based	Fietsonderhoud	x		
	Werkuitrusting en uitrusting betalen			

Arbeitsstatus

Onbetaalde
arbeid

Loonsysteem

Controle

Fairwork België 2022 Scores

Eindscore (op 10)

Takeaway

6

Ring Twice

4

Deliveroo

1

Top Help

0

Yoopies

0

* De uitsplitsing van de scores voor de afzonderlijke platforms is te zien op: <https://fair.work/bel>

Zijn vaardigheden en training belangrijk?

Zijn vaardigheden en training belangrijk?

Onbetaalde Arbeid in Crowdwork/Freelancing Platforms

Vormen van Onbetaalde Arbeid	Upwork	Malt	Jellow		
Time-based	Profiel aanmaken	x	x	x	
	Communicatie met klanten	x	x	x	
	Zoeken naar werk	x		x	
	Sollicitaties, waaronder begroting opstellen	x	x	x	
	Extra taken doen om de klanten tevreden te stellen en waarderingen (rates) hoog	x	x		
	Onbetaald (of gedeeltelijk betaald) werk inruilen voor goede recensies	x	x		
	Gratis voorbeelden van werk verzenden	x	x		
	Werkintensivering en -extensivering	x	x		
Not time-based	Platformcommissies betalen	x	x		
	Valuta van het platform aankopen om in aanmerking te komen voor gigs	x			
	Eigen tarieven verlagen om concurrerend te blijven	x	x		
	Eigen geld en tijd investeren in training	x	x	x	

Onbetaalde Arbeid in Crowdwork/Freelancing Platforms

Vormen van Onbetaalde Arbeid	Upwork	Malt	Jellow		
Time-based	Profiel aanmaken	x	x	x	
	Communicatie met klanten	x	x	x	
	Zoeken naar werk	x		x	
	Sollicitaties, waaronder begroting opstellen	x	x	x	
	Extra taken doen om de klanten tevreden te stellen en waarderingen (rates) hoog	x	x		
	Onbetaald (of gedeeltelijk betaald) werk inruilen voor goede recensies	x	x		
	Gratis voorbeelden van werk verzenden	x	x		
	Werkintensivering en -extensivering	x	x		
Not time-based	Platformcommissies betalen	x	x		
	Valuta van het platform aankopen om in aanmerking te komen voor gigs	x			
	Eigen tarieven verlagen om concurrerend te blijven	x	x		
	Eigen geld en tijd investeren in training	x	x	x	

Van 'investeren' naar 'de-investeren' in menselijk kapitaal en vaardigheden, aangezien het de individuen zijn die de kosten die zij voor de inspanning hebben gemaakt niet via inkomen (te laag of onbetaald) kunnen recupereren

→ Precariteit

- Bestaansmiddelen van familieleden
- Veranderende gezinsstructuren
- Kruissubsidies van middelen
- Ongelijkheid huishouden
- Geslachtverschillen

Reflecties voor Instellingen van Arbeidsverhoudingen, Georganiseerde Arbeid en Stem van de Werkers

- ❑ Versterken van de 'stem' van werkers door middel van regelgevende mechanismen (vb. Collectieve onderhandelingen en vertegenwoordiging)

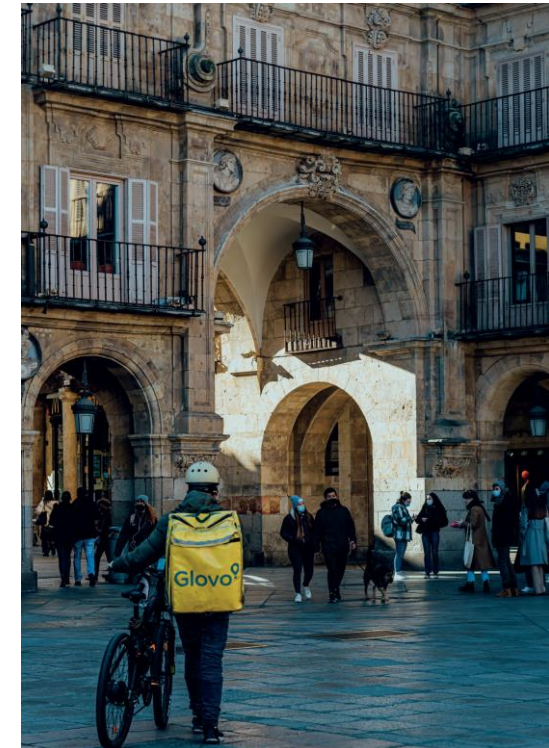
Reflecties voor Instellingen van Arbeidsverhoudingen, Georganiseerde Arbeid en Stem van de Werkers

- Versterken van de ‘stem’ van werkers door middel van regelgevende mechanismen (vb. Collectieve onderhandelingen en vertegenwoordiging)

Collective bargaining in the Platform Economy – the case of Riders’ Law in Spain

“
The agreement between Just Eat Takeaway, UGT and CCOO is a milestone in the modernisation of labour relations in Spain that seeks to generate quality employment, improving the labour conditions of employees, with greater social protection.

Antonio Gómes de la Bárcena,
Human Resources Country Lead,
Just Eat Spain

Reflecties voor Instellingen van Arbeidsverhoudingen, Georganiseerde Arbeid en Stem van de Werkers

- ❑ Versterken van de ‘stem’ van werkers door middel van regelgevende mechanismen (vb. Collectieve onderhandelingen en vertegenwoordiging)
 - ❑ Aanpassing van het mededingingsrecht, minimumnormen, gegevensportabiliteit, (d.w.z. freelancers) en andere bestaande regelgevende mechanismen (vb. Zijn de huidige Cao's adequaat of moeten deze worden gewijzigd om in lijn te zijn met de nieuwe jobs)?

Reflecties voor Instellingen van Arbeidsverhoudingen, Georganiseerde Arbeid en Stem van de Werkers

□ Staat en publiek beleid:

- Staat als poortwachter: antitrustzaken en lokale regelgeving kunnen monopolies opbreken en uitbuitingsarme lean platforms verbieden;
- Belastingontduiking;
- Overheidsinvestering in de technologie die nodig is om deze digitale platforms te ondersteunen en publieke nutsvoorzieningen aan te bieden;
- Integratie van platforms met publieke dienstverlening om ongelijkheid in toegang te vermijden die inherent zijn aan puur op de markt gebaseerde diensten.

Reflecties voor Instellingen van Arbeidsverhoudingen, Georganiseerde Arbeid en Stem van de Werkers

- ❑ Verduidelijking van werknemersrechten en een hervorming van de socialebeschermingsstelsels:
 - ❑ Crowdwork/freelancing:
 - ❑ Gegevensportabiliteit
 - ❑ EU-instellingen een transnational basisstelsel van sociale bescherming en toegang tot platforms voor freelancers voor ogen hebben?

Fairwork Belgium
Ratings 2022:
Labour Standards in
the Platform Economy

Work in the Global Economy • vol XX • no XX • 1–27 • © Authors 2022
Online ISSN 2732-4176 • <https://doi.org/10.1332/273241721X16654825793852>
Accepted for publication 11 October 2022 • First published online 10 November 2022

RESEARCH ARTICLE

Control and consent regime dynamics within
labour platforms

Pulignano Valeria, Valeria.pulignano@kuleuven.be
Milena Franke, leamilena.franke@kuleuven.be
University of KU Leuven, Belgium

[ps://soc.kuleuven.be/ceso/wo/erlm/respectme](https://soc.kuleuven.be/ceso/wo/erlm/respectme)

human relations
1–29
© The Author(s) 2023
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/00187267231179901
journals.sagepub.com/home/hum
SAGE

Article

European
Journal of
Industrial
Relations

Product markets and working
conditions on international and
regional food delivery
platforms: A study in Poland
and Italy

European Journal of
Industrial Relations
2022, Vol. 28(3) 295–316
© The Author(s) 2022
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/09596801211070802
journals.sagepub.com/home/ejir
SAGE

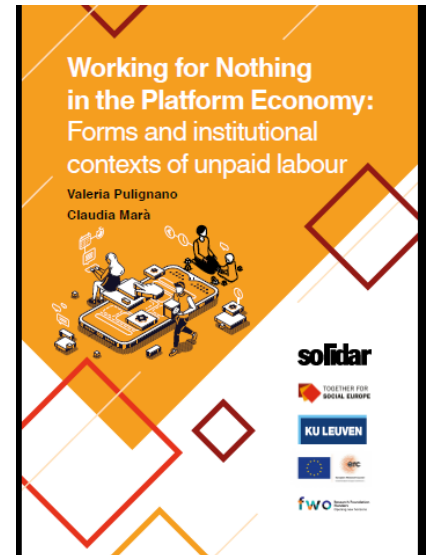
Karol Muszyński, Valeria Pulignano and Claudia Marà
Centre for Sociological Research, KU Leuven, Leuven, Belgium

ETUI Policy
Brief

European Economic,
Employment and
Social Policy
2021.15

Does it pay to work?
Unpaid labour in
the platform economy

Valeria Pulignano, Agnieszka Piasna,
Markieta Domecka, Karol Muszyński
and Lander Vermeerbergen

Working for Nothing
in the Platform Economy:
Forms and institutional
contexts of unpaid labour

Valeria Pulignano
Claudia Marà

KU LEUVEN

Zomeruniversiteit beweging.net Limburg
Hasselt, 29 augustus 2023

Staat de mens nog centraal in economie en arbeidsmarkt?

Chris Serroyen
Studiedienst ACV

Stond de mens ooit centraal?

ACV-congres 1980: “voor een economie in dienst van mens en samenleving”:

- ACV aanvaardt niet dat ‘voornamelijk het kapitalisme zou blijven bepalen wat, hoe en waar geproduceerd en aangeboden zal worden, noch hoe de opbrengsten verdeeld zullen worden’
- het ACV wil ‘het kapitalisme middels een strategie van verandering muteren en uiteindelijk wegwerken’
- hoe? door de sociale markteconomie, waarin de overheid de taak heeft de voornaamste hefboomen van het economisch leven, zoals het bank- en kredietwezen en de energiesector, te controleren en te oriënteren

Is het sindsdien gebeterd?

- jaren van matiging lonen, deregulering arbeidsmarkt en budgettaire sanering, eerst onder druk van financiële markten, nadien onder druk van Europa
 - terugtrekkende overheid
 - val van Berlijnse muur leidde tot versnelling van een (nauwelijks gereguleerde) globalisering
 - verzwakking van zij die de markt (willen) corrigeren: oprukken rechts, radicaalrechts, nu ook extreemrechts en verzwakking centrum en centrumlinks
 - samen met de verzwakking van het maatschappelijke middenveld, nu ook van de Belgische vakbonden
 - intussen zit ook de mot in het sociale partnership
-

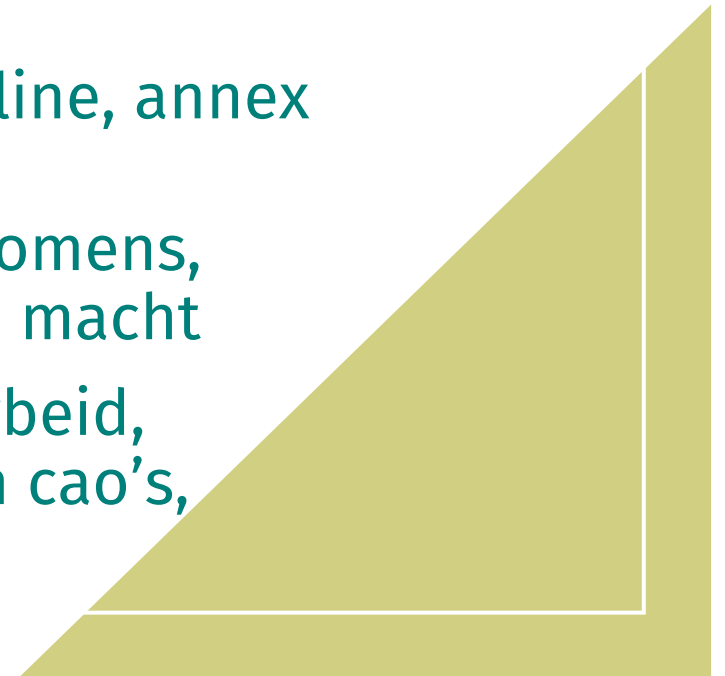
En toch hield ons model relatief goed stand (tot nog toe)

- loonongelijkheid, inkomensongelijkheid en vermogensongelijkheid beperkter dan elders, zij het onderschat
- het contract voor onbepaalde duur blijft veruit de norm: eerder precarisering binnen de precarisering (belangrijker: in publieke sector afbouw vaste benoeming)
- ons solidair model van arbeidsverhoudingen, met zwaartepunt bij de sectoren, blijft functioneren, spijs inknelling door de Loonnormwet
- overheden en non-profit blijven belangrijke plaats bezetten in dienstverlening
- we zitten (in Vlaanderen) niet ver af van volledige werkgelegenheid (waardoor een nieuw debat over volledige werkzaamheid)
- de automatische indexering bleef gevrijwaard, met enorm sociaal (en economisch) voordeel tijdens de energiecrisis
- de sociale zekerheid staat er nog, met trouwens reeks verbeteringen (zij het ook inleveringen, inz. in de werkloosheid)
- zelfs opmerkelijke daling armoede, maar lang niet genoeg

Al ...

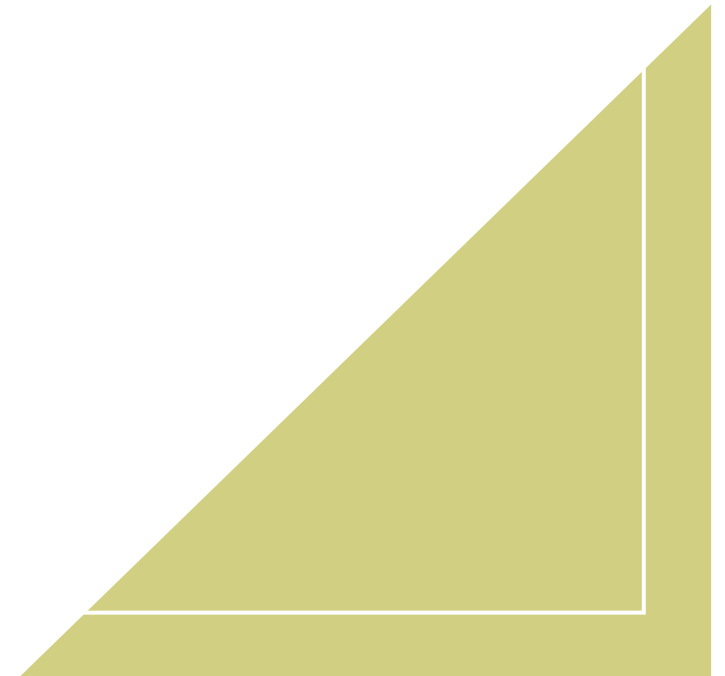
- schuilt achter de gemiddelden ook een sterke polarisatie van kansen, zeker kansen op de arbeidsmarkt
- is dat welvaartsmodel wel gebaseerd op ecologische vernietiging, mondiale ongelijkheid en wereldwijde schending van werknemersrechten
- is de vraag hoe lang we dat gaan houden, gegeven
 - ruk naar rechts
 - terugkeer Europese begrotingsdiscipline, annex hervormingsijver
 - almaar sterkere concentratie van inkomens, vermogens en daarmee ook politieke macht
- sneuvelen de taboes: Vlaamse dwangarbeid, inperking syndicale rechten, ingrepen in cao's, ontsporing van de oproepcontracten,...

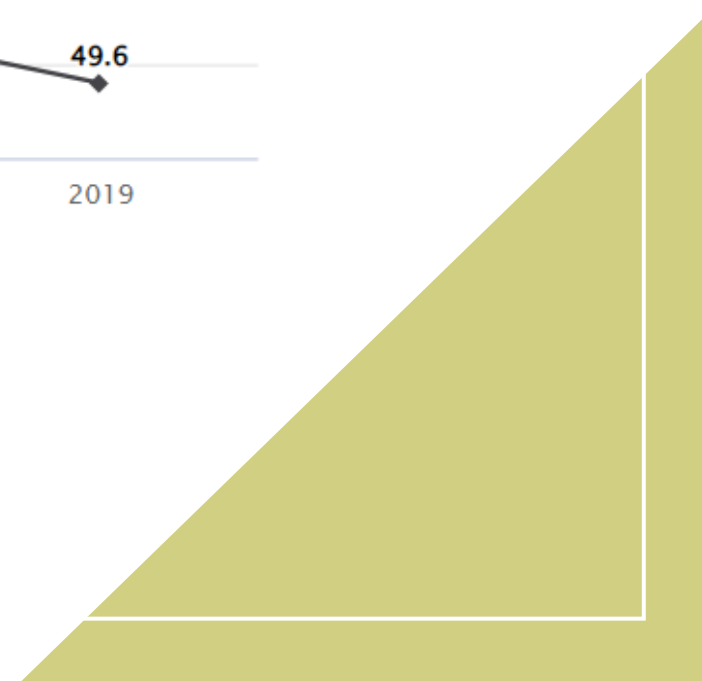
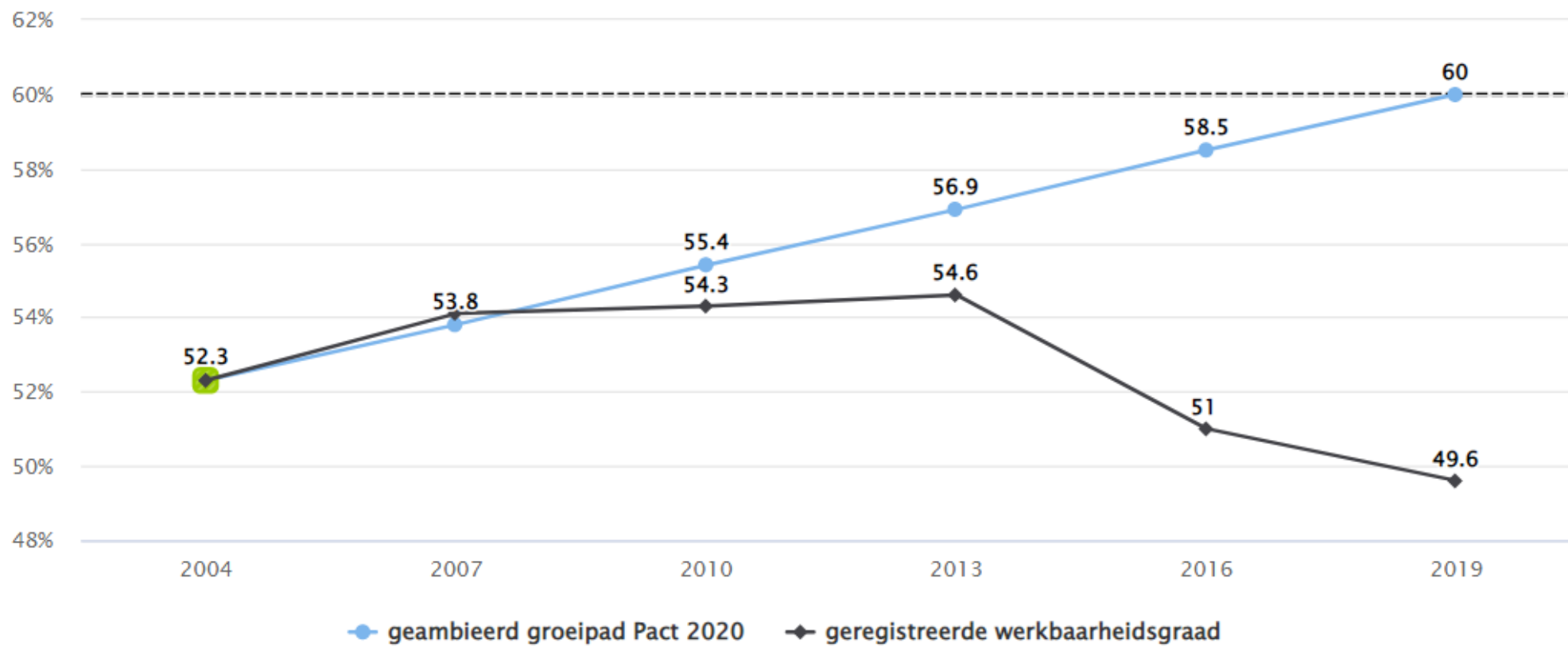
Centrale vraag: hoe zit het met de kwaliteit van de arbeid?

Eerste vraag: hoe meten?

- federaal: meetinstrument in voorbereiding (op basis van Eurofound)
- Vlaams: sinds 2004 werkbaarheidsgraad

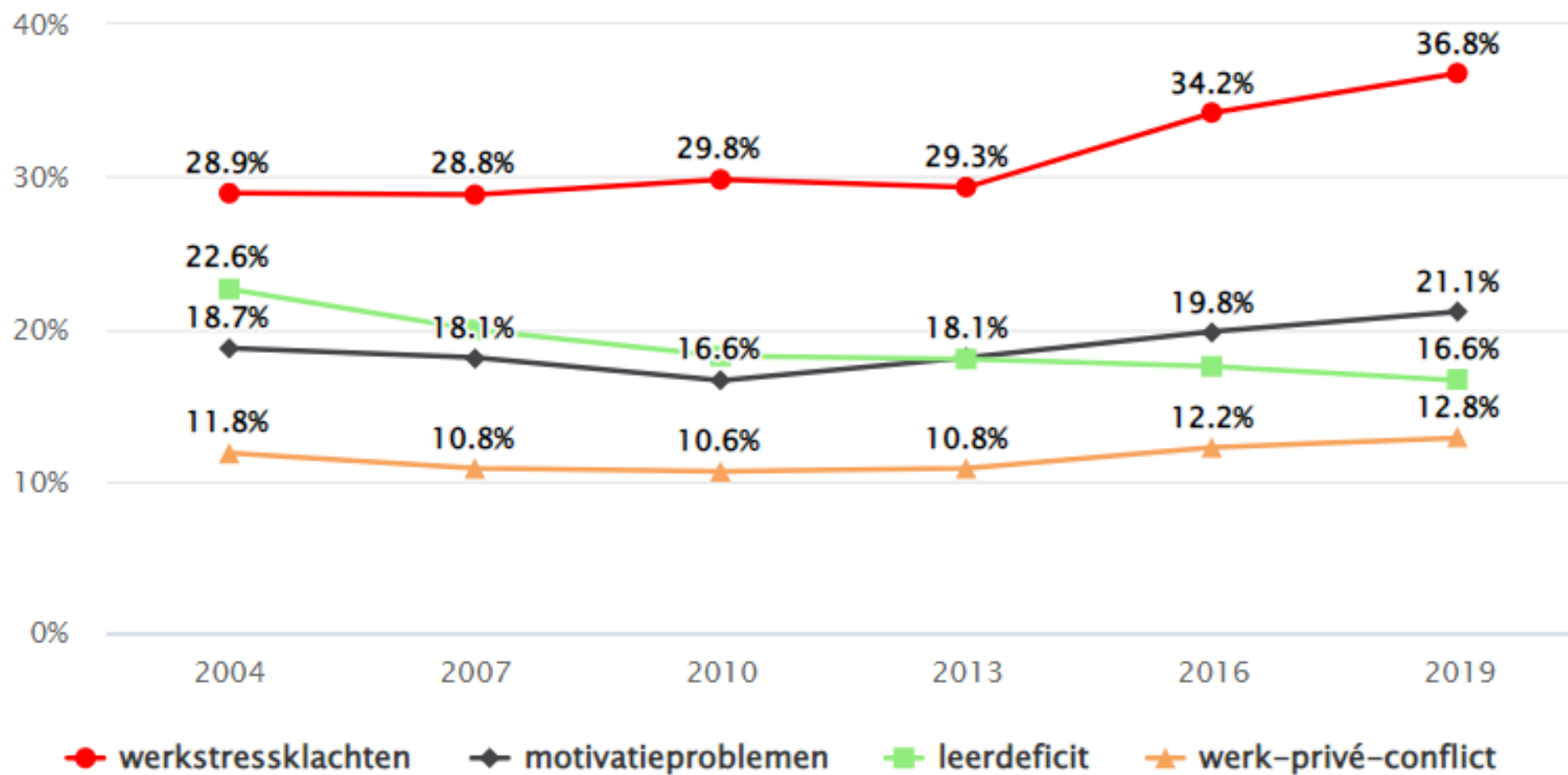

Figuur 1: evolutie werkbaarheidsgraad werknemers

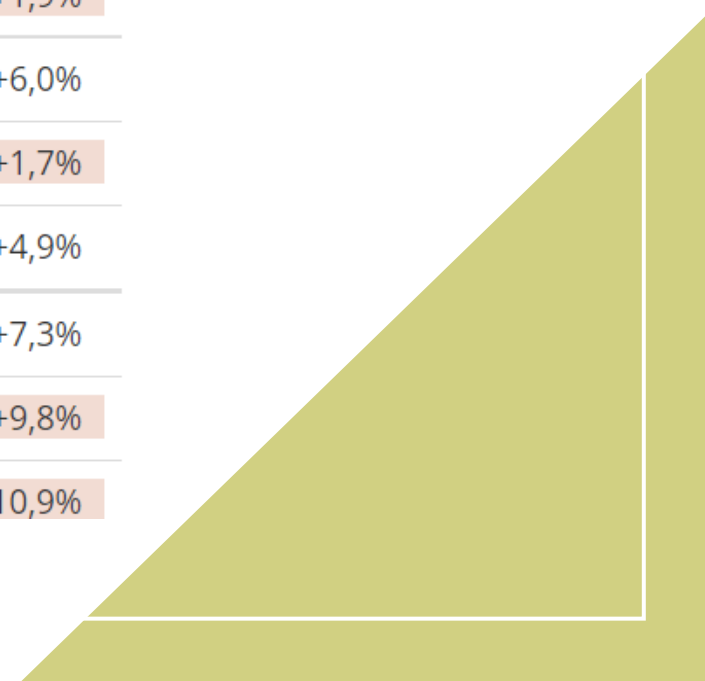
Figuur 2: evolutie werkbaarheidsindicatoren 'achter' de werkbaarheidsgraad

% werknemers die geconfronteerd worden met specifieke werkbaarheidsknelpunten

% werknemers met werkstressklachten (2019) en evolutie (2013-2019) in de prevalentiescores

	werknemers met werkstress 2019		=> verschil in %-punt 2013-2019
vlaamse arbeidsmarkt	36,8%	▼	+7,5%
chemie	32,9%	▼	+3,0%
bouw	33,8%	▼	+7,1%
metaal	34,1%	▼	+7,0%
voeding	38,7%	▼	+9,2%
zakelijke diensten	33,5%	▼	+1,9%
handel	34,3%	▼	+6,0%
financiële sector	34,9%	▼	+1,7%
transport	37,1%	▼	+4,9%
overheid	32,7%	▼	+7,3%
zorg en welzijn	39,4%	▼	+9,8%
onderwijs	46,3%	▼	+10,9%

QUARTAIRE SECTOR
onderwijs

van het personeel heeft

46%

+ 11% tov 2013

**WERKSTRESS-
KLACHTEN**

QUARTAIRE SECTOR
zorg en welzijn

van het personeel heeft

39%

+ 10% tov 2013

**WERKSTRESS-
KLACHTEN**

SECUNDAIRE SECTOR
voeding

van het personeel heeft

39%

+ 9% tov 2013

**WERKSTRESS-
KLACHTEN**

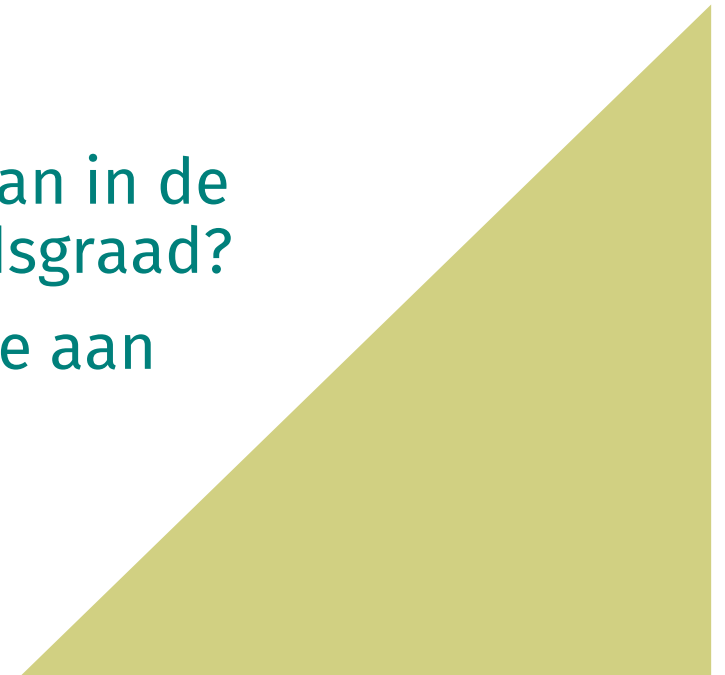
Vaststelling: almaar meer werk maakt ziek

Wat nu leidt tot een tweespalt:

- optie 1: als de mens centraal moet staan, moet betaalde arbeid dan nog centraal blijven staan?
- optie 2: als de mens centraal staat, moet de humanisering van de arbeid dan niet centraal staan?

Afgeleide vragen:

1. Hoe ver willen en kunnen we gaan in de verhoging van de werkzaamheidsgraad?
2. Welke voorwaarden koppelen we aan arbeid?
3. Welke arbeid willen we?

(Aantal) actuele vraagstukken

1. Hoe ver gaan we in de verarming van de werklozen?
2. Hoe ver gaan we in het langer (moeten) werken?
3. Hoe ver gaan we in het immigratiebeleid?
4. Hoe ver gaan we in de bijkluseconomie?
5. Hoe ver gaan we in de activering van zieken en invaliden?
6. Hoe ver gaan we in de activering van de huisvrouw?

Maar vooral ook: hoe de ongeremde concentratie van inkomens en vermogens en daardoor ook economische en politieke macht aan banden leggen?

ZOMER UNIVERSITEIT 2023

PAUZE

VKW

is een ongebonden werkeversorganisatie waar meer dan 2400 eindbeslissers van bedrijven zich thuis voelen.

Een selectief netwerk dat al ruim 80 jaar met stijl en in vertrouwen bedrijven verbindt, belangen verdedigt en ondernemen versterkt.

www.vkwlimburg.be
info@vkwlimburg.be
+32 11 24 94 11

VKW LIMBURG ALS COMPAGNON DE ROUTE

950

VOOR LEDEN-BEDRIJVEN

BEDRIJVEN VANAF 10 WERKNEMERS

70% VAN ONZE LEDEN ZIJN FAMILIEBEDRIJVEN

SELECT PUBLIEK VAN 2400 EINDBESLISSERS

70% VAN ONZE LEDEN TELLEN 10 TOT 50 FTE'S

VKW ACADEMY

Levenslang leren in een wereld van verandering, daar staat VKW Academy voor.

Ondernemers, kaderleden en high potentials kunnen bij ons opleidingen met impact volgen die bijdragen tot de verdere professionalisering en groei van henzelf en van hun bedrijven. Elk jaar bieden we:

+150 LESDAGEN

+25 SEMINARIES

VOOR +500 DEELNEMERS

UIT +400 BEDRIJVEN

ONZE OVERTUIGING ?

Als gelijkgestemden regelmatig samenkomen om elkaar te ondersteunen, ervaringen te delen en elkaar te informeren dan leidt dat tot **GROEI** VAN MENSEN EN BEDRIJVEN

OVERKOEPELT TAL VAN LOKALE NETWERKEN

CONTACTGROEP LIMBURGSE INDUSTRIEREGIO'S OVERKOEPELING VAN ALLE

COÖRDINATIE VAN DE WERKING VAN

7 GROTE ONDERNEMERS CLUBS
OGH (Hasselt)
OCB (Beringen)
OCHH (Houthalen-Heilichteren)
OLH (Lummen, Heusden-Zolder)
OCL (Lanaken)
TRIOC (Bochtolt, Oudsbergen, Peer)
VIG (Genk)

JONG VKW

VKW LIMBURG DAT IS OOK ... EEN NETWERK IN BEWEGING

Moving Entrepreneurs die bewegen en netwerken combineren:

- > Netw@lks: ± 60 leden die maandelijks een gezamenlijke ochtendwandeling onder begeleiding van een gastspreker maken van ± 10 km.
- > VKW Karting Cup: jaarlijkse kartwedstrijd in mei/juni tussen 50 teams.
- > VKW Bedrijvenloop: Limburgse bedrijven en hun medewerkers strijden in de groene long van Genk om de titel 'het snelste bedrijf'.
- > VKW goes Padel: 3x/jaar de werkweek sportief eindigen met een leuke pot padel en achteraf socializen bij een drankje en een hapje.

VKW LIMBURG TELT + 25 LERENDE NETWERKEN

17 WERKGROEPEN van 25 à 30 personen die maandelijks samenkomen. Elke werkgroep brengt collega-ondernemers rond de tafel in een open, gemoedelijke en vertrouwelijke sfeer om te leren, te debatteren en ervaringen te delen rond actuele thema's uit de bedrijfspraktijk. Elke werkgroep trekt een krachtige kruisbestuiving op gang tussen de leden en hun bedrijven.

5 SECTORINITIATIEVEN sectorgerichte klankborden die richting geven aan ons beleid.

7 CHALLENGERGROEPEN

professionals uit hetzelfde vakgebied brengen we samen in challengergroepen. Zo kunnen ze diepgaand nieuwe kennis opdoen, ervaringen delen en elkaar challengeën om nog betere professionals te worden.

Al deze netwerken zorgen voor een echte vinger aan de pols. Alleen al via onze 17 werkgroepen ontvangen we maandelijks 500 ondernemers, bedrijfsleiders en managers in eigen huis. Zo horen we jullie ervaringen, successen en problemen, en kunnen we onze schouders onder een beter ondernemersklimaat blijven zetten.

JAARLIJKS ORGANISEERT VKW

WE BEHANDELEN JAARLIJKS

**ZOMER
UNIVERSITEIT 2023**

PANELGESPREK

**PROF. VALERIA PULIGNANO
KU LEUVEN**

**CHRIS SERROYEN
ACV**

**KOEN HENDRIX
VKW**

ZOMER UNIVERSITEIT 2023

BEDANKT

ZOMER UNIVERSITEIT 2023

30/08 - Staat de mens nog centraal in zorg en gezondheid?

Dr. Hans Van Dartel (NL), Nancy Bleys (LSB², OCMW), Nadja Vananroye (WGK)

INFO EN (GRATIS) INSCHRIJVEN: WWW.BEWEGING.NET/ZOMERUNIVERSITEIT

ID • DAGEN

OVERBRUGGEN

19-20 OKTOBER

AEROPOLIS

WWW.IDDAGEN.BE

ID • DAGEN

OVERBRUGGEN

Wat kunnen we verwachten van burgerparticipatie?
Hoe zoeken we lokaal draagvlak voor complexe uitdagingen?
Hoe kunnen we de kloof tussen burger en politiek overbruggen?
Is decentralisering van bevoegdheden een zegen voor de gemeente?

Laat je inspireren op de ID-dagen

Schrijf je nu in op www.iddagen.be

Inspiratie- en uitwisselingsmoment rond burgerparticipatie

Maandag 11 september, 17u – 21u
Landcommanderij Alden Biesen (Bilzen)